
Kyrkomötet

Samhälls- och kulturutskottets betänkande 2022:1

Undervisning, bibel och skola

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2022:11 och 2022:21. Bakgrunden till de båda motionerna är ungas minskade kännedom om kristen tro och kyrka och en önskan om att på olika sätt rikta kommunikation till barn och unga. I motion 2022:11 föreslås utskick av pocketbiblar till varje årskull som fyller 18 år och i motion 2022:21 föreslås att kyrkostyrelsen får i uppdrag att initiera en återkommande informationskampanj på eller i nära anslutning till skolor.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av att sprida evangelium och information om kyrkans verksamhet till barn och unga. Utskottets mening är emellertid att frågan om undervisning och att tillgängliggöra den verksamhet som Svenska kyrkan gör för barn och unga ligger inom ramen för den grundläggande uppgiften hos församlingarna. Det pågående arbetet inom programmet Lärande och undervisning, det digitala nationella stödet och det undervisningsmaterial som är framtaget i samverkan med Svenska bibelsällskapet svarar väl mot motionärernas syfte.

Utskottet föreslår att båda motionerna avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2022:11, punkt 1,
2. avslå motion 2022:11, punkt 2,
3. avslå motion 2022:21.

Motionernas förslag

Motion 2022:11 av Gary Aelius m.fl., Nya testamentet till 18-åringar

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. starta ett samarbete med den kristna organisationen Goda nyheter om att skicka en pocketbibel med nya testamentet och psaltaren till varje årskull som fyller 18 år,
2. starta ett samarbete med den kristna organisationen Brevlådemissionen om att skicka pocketbibeln Boken om hopp NT till varje årskull som fyller 18 år.

Motion 2022:21 av Peter Laufer och Gary Aelius, Information på skolor om konfirmation och tro

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att initiera en återkommande informationskampanj på eller i nära anslutning till skolor om Svenska kyrkan, kristen tro, konfirmation och andra aktiviteter inom samfundet.

Bakgrund

Organisationen Goda nyheter, tidigare Gideoniterna, är en fristående ideell förening med uppgift att tillhandahålla biblar, och Brevlådemissionen är ett nätverk startat av Bible for the Nations. Det material som delas ut är Nya testamentet med titeln ”Hopp” som förutom Nya testamentet innehåller 60 vittnesbörd från olika människor. Exempel på församlingar som delar ut biblarna är Pingstkyrkan, Missionskyrkan och EFS-föreningar tillsammans med representanter från Brevlådemissionen.

Till församlingens grundläggande uppgift hör enligt kyrkoordningen att bedriva undervisning och mission. Detta är även reglerat i lagen om Svenska kyrkan (SFS 1998:1591). Det är därför upp till varje församling att besluta om hur uppgiften utförs och vilka resurser som är lämpliga att ta i anspråk. Stiften men den nationella nivån ska stödja stiftens arbete för utveckling av församlingslivet (se 10 kap. 3 § kyrkoordningen).

I dag sker i församlingarna ett arbete med utdelning av biblar i samband med församlingarnas arbete. Dels i samband med konfirmationsläsningen, dels genom att exempelvis Barnens bästa bibel framtagen av biskop Sören Dalevi erbjuds som klassuppsättning till skolor med årskurs två.

Tidigare satsningar

Över tid har det förts en diskussion om hur Svenska kyrkans undervisning med mission som dimension kan stärkas: i kyrkomötet, i biskopsmötet, i stiftet och i kyrkostyrelsen. Kyrkomötet valde undervisning som tema för 2019 års kyrkomöte för att stärka engagemanget ytterligare.

Tidigare konkreta uttryck för detta engagemang är programmet Barn och unga 0–18 år (2009–2012), satsningen Dela tro – dela liv (2013–2018), arbetet kring reformationsåret 2017, Krafttag konfirmation (2014–2017) och programmet Lärande och undervisning som initierades 2017 och som avslutas i år.

Programmet Barn och unga 0–18 år hade till uppgift att bidra till att barn och unga upplever Svenska kyrkan som en plats där de kan dela tro och livsfrågor på sina egna villkor och engagera sig utifrån sina egna förutsättningar. En gemensam strategi för kyrkans undervisning och mission för alla åldrar. Satsningen *Dela tro – dela liv* hade som syfte att stödja stiftens främjande av församlingarna i deras undervisningsuppdrag och möjliggöra för människor att ta emot evangelium.

Inom projektet *Krafttag konfirmation* uppmärksammades särskilt konfirmationens betydelse och vikten av att Svenska kyrkan har ett genomtänkt barn- och ungdomsarbete med konfirmationen som en integrerad del. Det har också gjorts digitala satsningar för att uppmärksamma människor på konfirmation. I år lanserades även Konfasök 2.0 som gör det enkelt att administrera anmälningar, aktiviteter och kontakter med konfirmanderna och konfirmationsalternativ mer synliga, så att fler upptäcker dem. Vidare antog kyrkostyrelsen 2020 en uppdaterad version av *Riktlinjer för konfirmandarbete i Svenska kyrkan*.

Programmet Lärande och undervisning

Programmet Lärande och undervisning har pågått sedan 2018 och engagerat hela kyrkan. Målet är att samla och utvecklar Svenska kyrkans arbete med lärande och undervisning med syftet är att öka och fördjupa kunskapen om kristen tro och tradition hos många människor. Arbetet är utformat efter tre linjer, som motsvarar de arenor där människor möter Svenska kyrkans undervisning. I församlingen, på digitala arenor och i det offentliga rummet.

Som stöd till församlingarna finns därför i dag en digital resursbank att använda i olika former av undervisning. Många församlingar har i dag också en omfattande verksamhet tillsammans med skolan för att bidra till elevernas kunskap och upplevelse av kyrkans berättelse och miljöer. Men arbetet ser olika ut i olika församlingar. Därför pågår ett arbete inom programmet med att ta fram ett material för att stödja de församlingar som vill utveckla sina kontakter med skolan, inom de ramar som lagstiftning och skolans önskemål sätter.

Skollagen och informationskampanj till barn och unga

Med 2010 års skollag kom en tyngdpunkt om att undervisning är de moment som handlar om inhämtade och bearbetning av kunskap och värden. Lagstiftarna ville i skollagen skärpa frågan om konfessionella inslag. I skola med offentlig huvudman skulle därmed varken utbildning eller undervisning innehålla konfessionella inslag (§ 6 och 7). Denna skärpning föranledde att skolavslutningar och besök av kyrkligt anställda ifrågasattes. Däremot fick skolor med konfessionell inriktning ha konfessionella inslag, dock frivilliga för eleven att delta i. Skolverket presenterade en juridisk vägledning angående hur en skolavslutning, som trots detta, hålls i en kyrkobyggnad bör gå till. Skolverket menade psalmer fick förekomma däremot var inte konfessionella inslag (bön, välsignelse och förkunnelse) tillåtna.

I dag handlar församlingarnas samverkan med skolan om att kyrkan i enlighet med skollagen erbjuder ett fördjupningsmoment i undervisningen. Det kan röra sig om välplanerade påsk- julspel med hela arbetslag involverade till mindre visningar där någon berättar om något kyrkan. Ungefär 400 000 barn i förskolan och elever i skolan besöker varje år någon av Svenska kyrkans församlingar i just det syftet, som ett fördjupningsmoment i undervisningen där läraren tar hjälp av kyrkan.

När det gäller informationskampanj på eller i nära anslutning till skolor behöver varje församling beakta att det ställs särskilt höga krav på marknadsföring som riktar sig till eller berör barn. Principen om att barn anses vara en särskilt skyddsvärd grupp vid marknadsföring framgår av bland annat förarbeten till marknadsföringslagen. På vilket sätt församlingen informerar om sin verksamhet bör därför övervägas lokalt.

Att tillgängliggöra bibeln

Att göra bibeln känd för barn och unga eller påminna om Nya testamentets existens för unga som fyllt 18 år är också en form av undervisning. Den nationella nivåns främjande inom detta område sker bland annat i samverkan med Svenska bibelsällskapet, där Svenska kyrkan är en av flera huvudmän. Bland annat har webbplatsen *bibelniskolan.se* lanserats 2022 med nedladdningsbara lektioner för att underlätta för lärare att på ett icke konfessionellt sätt undervisa om bibeln i enlighet med läroplanen. Sedan tidigare finns *bibeläventyret.se*, ett icke-konfessionellt läromedel som riktar sig till barn i mellanstadieåldern. Svenska kyrkan har också tagit fram appen *Kyrkan* som är ett spel för yngre barn som utgår från kyrkorummet och förmedlar Svenska kyrkans liv, lära och traditioner på ett lekfullt och pedagogiskt sätt. En nätbibelsatsning för unga som fick stort genomslag var Bibelsajten (1999–2011), där Svenska kyrkan fanns med både i styrgrupp och det redaktionella arbetet.

Som ett projekt i det så kallade KRUS (Kyrkostyrelsens riktade utvecklingsstöd 2009–2012) utvecklade Svenska kyrkan i Tidaholm i samarbete med Svenska bibelsällskapet spelet Testamentet som var ett slags actionspel i gammaltestamentliga miljöer. Spelet finns att ladda ned på Svenska bibelsällskapets hemsida. Under sommaren 2017 släppte Svenska bibelsällskapet en bibelapp där barn via sin smart-

phone kan få ta del av animerande bibelberättelser och spela enkla spel som memory. Appen är kostnadsfri.

Utskottets överväganden

Utskottet uttrycker i samma anda som De Ungas Kyrkomöte vikten av att barn och unga får stöd och möjlighet till andlig utveckling. Vidare understryker utskottet precis som De Ungas Kyrkomöte att undervisning är en del av församlingarnas grundläggande uppgift och att kontakten med skolan är en fråga mellan den enskilda skolan och församlingen och inte möjlig att reglera nationellt.

Motion 2022:11 Nya testamentet till 18-åringar

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:11.

Utskottet konstaterar att Svenska kyrkan som avsändare måste använda Bibelns texter på ett sätt som stämmer överens med Svenska kyrkans teologi, vilket pocketbibeln Boken om hopp inte gör. Församlingarna bör själva ansvara för att Bibeln delas ut i samband med barn och ungas kontakt med kyrkan. Samverkan med skolor ska ske utifrån skolans läroplan i överenskommelse med respektive skolläda. Vidare konstaterar utskottet att ett utskick är en kostsam insats och att det framgår av det arbete som redovisas i betänkandet att det i dag finns ett framarbetat stöd för bibelundervisning.

Utskottet föreslår därför att motionen ska avslås.

Motion 2022:21 Information på skolor om konfirmation och tro

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:21.

Utskottet konstaterar att samverkan och information om kyrkans verksamhet på skolor måste ske i samförstånd med den lokala skolan och i enlighet med skollagen. När det gäller konfirmation finns ett nationellt informationsstöd. Det är upp till varje församling att bygga förtroende med skolan och finna sina egna vägar i kontakten med barn och unga, inte minst digitalt.

Med hänvisning till detta föreslår utskottet att motionen avslås.

Uppsala den 5 oktober 2022

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö, Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Mattias Benke, Anette Pettersson, Fredrik Schandorff, Barbro Wiskari, Joakim Persson, Rodney Engström, Inger Hagelin, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl och Christoffer Stavenow.

Biskoparna Fredrik Modéus och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

SK 2022:1

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets förslag till avslag på motion 2022:11 och motion 2022:21 till förmån för motionernas förslag.

Peter Laufer